

AUTISMEFORENINGEN
I NORGE

Oslo, 27.11.09

Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep
0031 Oslo

Høringssvar NOU 2009:18 Rett til læring

Autisme er en gjennomgripende utviklingsforstyrrelse som medfører omfattende funksjonsvansker. Vanskene griper inn i ulike livsområder og varer hele livet. Hovedvanskene er knyttet til: omfattende forståelsesvansker knyttet til språk, kommunikasjon og sosiale relasjoner, uttalte begrensninger i aktiviteter og interesser, samt særegne reaksjoner på omgivelsene. Asperger syndrom er en diagnose innen autismspekteret og er en funksjonshemming hos personer som i utgangspunktet er normalt begavet

Autismeforeningen i Norge ble stiftet i 1965 og har ca 3 800 medlemmer. Foreningen er en sammenslutning av personer med diagnoser innen autismspekteret, foreldre og andre pårørende, fagfolk og andre interesserte.

Innledning

Autismeforeningen vil i sin høringsuttalelse særlig konsentrere seg om de forhold som er aktuelle for elever med autismspekterforstyrrelser (heretter forkortet til ASF). Blant disse elevene er variasjonen svært stor. Alle med en ASF vil ha behov for ekstra tilrettelegging og i de fleste tilfeller behov for spesialundervisning. Autismeforeningen opplever at tilbudet generelt er mangelfullt for ASF-gruppen, derfor må det være en viktig målsetting å forsterke dette tilbudet i stedet for å svekke det.

Generelt

ASF-gruppen er, som nevnt, sammensatt. Tilstanden medfører store og sammensatte vansker knyttet til språk og kommunikasjon. Forekomst av komorbide tilstander er relativt hyppige. Utfordringene knyttet til undervisningen er langt større enn det individuell tilrettelegging normalt kan gi. Autismeforeningen er derfor bekymret for forslaget om at rett til spesialundervisning skal endres til rett til ekstra tilrettelegging. I dette utsagnet synes det å være en nedvurdering av den spisskompetanse som finnes innenfor fagfeltet spesialundervisning. Tvert imot mener vi at spisskompetanse på autisme er helt avgjørende for å gi et godt tilbud. Denne finnes sjelden på hver skole, og er ofte også mangelfull på kommunenivå. Derfor må det finnes gode linjer for veiledning og kompetanseoverføring på det nivå som er nødvendig.

Postadresse: Postboks 6726 Etterstad, 0609 Oslo
Besøksadresse: Grensev. 99, 3. etg.

Tlf 23 05 45 70, faks 23 05 45 51/61. Organisasjonsnummer: 971 522 178
Bankgiro: 6142.05.32457

Hjemmeside: www.autismeforeningen.no, e-post: post@autismeforeningen.no

Autismeforeningen reagerer på utsagnet om at "det ikke kan aksepteres at det etableres varige spesialgrupper av barn og unge med de samme diagnosene eller egenskapene" (s 17). Vi er enige i at ethvert barn skal ha en individuell vurdering når det gjelder tilrettelagt undervisning eller spesialundervisning. Vi mener at det ikke er noen motsetning mellom individuell tilrettelegging og spesialgrupper. Utredningen fokuserer mye på at læringsmiljøet er viktig. For noen elever vil et læringsmiljø som er organisert på premissene for elever med ASF være mer gunstig for læring enn i en ordinær elevgruppe. Det er kvaliteten på tilbudet som er avgjørende, ikke organiseringen. Autismeforeningen mener at foreldrene må få anledning til å være med å bestemme hva som er det beste for barnet.

Autismeforeningen støtter utvalgets syn på at tidlige tiltak er viktig. Det er viktig at helsestasjon og barnehage tar avvik fra normalutviklingen på alvor. For barn med ASF vil tidlig innsats kunne redusere problematferd og læreversker senere i utdanningsløpet og i livet. Det er viktig å sikre gode overganger fra barnehage til skole og fra skole til yrkesliv. Samhandling med andre hjelpeinstanser er avgjørende. Vi vil understreke at det ikke er nødvendig å vente til en diagnose er satt før man setter inn tiltak.

Autismeforeningen er bekymret for at retten til sakkyndig vurdering svekkes. Etter vår mening må barn med ASF-diagnose få en sakkyndig vurdering av PPT uten at foreldrene må be om det. Uten sakkyndig vurdering kan verdifull tid gå med til mer eller mindre kvalifiserte opplegg utarbeidet av den enkelte skole. Barn med behov for spesialundervisning må fortsatt få et enkeltvedtak med en tilhørende plan som kan etterprøves både av sakkyndige og foreldre og kan være gjenstand for klage.

Kap 2: Hovedutfordringer

For elever med ASF er det viktig å sikre tilgangen til lærere med relevant fagkompetanse. Forekomsten er ikke sjelden, ca 1-1,5% av elevmassen. Men det er stor variasjon i funksjonsnivå. Dette gjør at de pedagogiske utfordringene er store. Autisme med tilleggsproblematikk krever ytterligere spisskompetanse av de som skal undervise elever med ASF. Veiledning er derfor svært viktig. Det kan ikke forventes at den enkelte skole har slik kompetanse, og i mange tilfeller heller ikke i den enkelte kommune. Det er derfor viktig å ha instanser som kan gå inn og veilede den enkelte skole i opplegg for enkeltelever.

Kap 13: Tidlig innsats og forebygging

For barn med ASF er forståelsesversker og avvikende språkutvikling en viktig del av symptom bildet. Autismeforeningen er derfor positive til at barn i barnehagene blir kartlagt på dette feltet av kvalifisert personale. Avvik må tas tak i og det må lede til videre utredning og til tiltak.

Kap. 14: Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

Autismeforeningen vil på det sterkeste protestere på at retten til spesialundervisning blir erstattet med retten til ekstra tilrettelagt undervisning. Dette vil i særlig grad ramme de aller svakeste, som har behov for ekstra kompetente fagfolk.

Postadresse: Postboks 6726 Etterstad, 0609 Oslo

Besøksadresse: Grensev. 99, 3. etg.

Tlf 23 05 45 70, faks 23 05 45 51/61. Organisasjonsnummer: 971 522 178

Bankgiro: 6142.05.32457

Hjemmeside: www.autismeforeningen.no, e-post: post@autismeforeningen.no

Kap. 15: Tilpassede og fleksible opplæringsløp

Autismeforeningen understreker behovet for at det blir laget gode og formaliserte rutiner for overganger fra barnehage til skole og fra grunnskole til videregående opplæring. På samme måte er det viktig at overgangen til arbeid blir sikret på en god måte. Alle overganger må forberedes i god tid.

Kap 16: PP-tjenesten og Statped tettere på

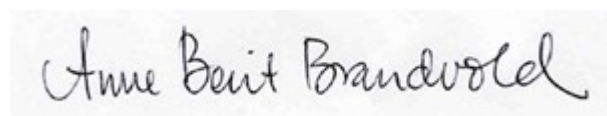
Når det gjelder det statlige pedagogiske støttesystem, Statped, er Autismeforeningen bekymret for den plan for nedbygging som ligger i utredningen. Det tar lang tid å bygge opp gode fagmiljøer med kompetanse på ASF. Derfor bør de deler av Statped som er vinklet spesielt for ASF-gruppen tas vare på og bevares. Vi er derfor svært skeptiske til at sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker avvikles i sin nåværende form. Også flytting av disse tilbudene kan være uheldig, da det i praksis kan forårsake spredning av erfarne fagfolk med mange års kompetanse. Det kan ta mange år å bygge opp igjen kompetansen på et nytt sted.

Kap 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Autismeforeningen er enig i at et godt opplæringstilbud og et generelt godt tjenestetilbud for barn og unge med ASF er avhengig av at de ulike hjelpeinstansene samarbeider. Autismeforeningen støtter forslaget om at bestemmelse om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven. Forslaget om at kommune, fylkeskommune og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre ungdom arbeid eller utdanning er også positivt.

SFO fungerer ofte ikke godt for barn med ASF, idet mange kommuner ikke tilrettelegger for dem. Dette gjelder både for SFO fra 1.-4. trinn, men i enda større grad for elever i alderen 5.-7. trinn, særlig dersom de må være sammen med de yngre elevene. Behovet for tilsyn og aktiviteter er for svært mange unge med ASF fortsatt til stede både i ungdomsskolen og i videregående skole. Autismeforeningen vil derfor på det sterkeste anmode om at det utredes muligheter for å gi et fritidstilbud etter skoletid gjennom hele utdanningsløpet.

Med vennlig hilsen
Autismeforeningen i Norge

Anne Berit Brandvold
Leder

Postadresse: Postboks 6726 Etterstad, 0609 Oslo
Besøksadresse: Grensev. 99, 3. etg.

Tlf 23 05 45 70, faks 23 05 45 51/61. Organisasjonsnummer: 971 522 178
Bankgiro: 6142.05.32457

Hjemmeside: www.autismeforeningen.no, e-post: post@autismeforeningen.no